

International Center for Economic Growth
Európai Központ

Vélemény Nr. 18

NÉMETHI TAMÁS:

A VÍZ- ÉS CSATORNADÍJAK MEGÁLLAPÍTÁSÁRÓL

2005. MÁRCIUS

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Bevezetés</i>	3
<i>A szabályozás célja</i>	4
<i>Szemponatok egy megfelelő díjrendszer kialakításához</i>	5
<i>Díjrendszerek jellemzői</i>	6
<i>Külföldi és hazai tapasztalatok</i>	8
<i>A hazai helyzet</i>	9

BEVEZETÉS

A víz- és csatornadíjak több ok miatt is szabályozást igényelnek. A víz- és csatornaszolgáltatók természetes monopóliumok. A vízhasználat jelentős környezeti hatásokkal jár. Mindenki számára biztosítani kell az élethez szükséges minimális mennyiségű és megfelelő minőségű vizet.

A víz- és csatornadíjak rendszerét úgy érdemes kialakítani, hogy az minél inkább tükrözze a vízhasználat társadalmi határkölteit, gazdasági hatékonyságra ösztönözzön, biztosítsa a környezeti erőforrások fenntartható használatát, kezelni tudja a társadalmi egyenlőség problematikáját, és környezettudatos vízhasználatra sarkallja a fogyasztókat. A víz- és csatornadíjak kialakítása során gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi problémák lehető leghatékonyabb összehangolására kell törekedni.

A SZABÁLYOZÁS CÉLJA

Egy jó víz- és csatornadíjrendszer társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból is hatékony vízhasználatra ösztönöz. A víz- és csatornahasználat árának szabályozása során lehetőleg egyszerre kell törekedni a megállapított árak társadalmi, környezetvédelmi és gazdasági hatásainak optimalizálására. A legtöbbször egymásnak ellentmondó szociális, környezetvédelmi és gazdaságossági megfontolások miatt minden szempontnak tökéletesen megfelelő ideális, optimális rendszer nem létezik; minden az adott társadalmi célhoz éppen rendelt súlyokon múlik.

KÖZGAZDASÁGI SZEMPONTOK

A víz- és csatornaszolgáltatók természetes monopóliumok, hiszen a hálózatok méretgazdaságossága folytán nem gazdaságos egy második, párhuzamos hálózat kialakítása. A víz- és csatornaszolgáltatók között nem alakulhat ki versenyhelyzet, egy földrajzi területen csak egy szolgáltató tud gazdaságosan működni, így az adott esetben vissza tud élni monopolhelyzetével. E piaci kudarc hatásait kompenzáló az államnak közbe kell avatkozni. Az államnak nem kell feltétlenül magára vállalni a szolgáltató szerepét, a legtöbb esetben elegendő, ha hatékonyan szabályozza a szolgáltatók magatartását, amire a legegyszerűbb megoldás az árak szabályozása. A természetes monopóliumok termékeinek és szolgáltatásainak árazására a gyakorlatban számos mechanizmust dolgoztak ki. Az elvileg leghatékonyabb módszer a határköltség alapú árazást kikényszerítő szabályozás, amely azonban gyakorlati problémákba ütközik, hiszen a költségek a legtöbb esetben nehezen számszerűsíthetők. E probléma feloldására számos megoldást ismer a közgazdasági szakirodalom.¹ Az árszabályozás során leggyakrabban felmerülő probléma, hogy a szolgáltatóknak az árakon keresztül nem csak a hatékony működésre kell fedezetet biztosítani, hanem a beruházásokra, fejlesztésekre is. A víz- és csatornadíjak megállapítása ráadásul nem pusztán versenyszabályozási feladat, hiszen számtalan, szinte az ország minden lakosát érintő környezetvédelmi és társadalmi vonatkozása is van.

KÖRNYEZETVÉDELMI SZEMPONTOK

Egy megfontolt és jól kidolgozott díjszabás hatékony környezetvédelmi ösztönző és szabályozó eszköz is lehet. A víz olyan gazdasági erőforrás amelynek használata (általában negatív) externáliákkal jár. A környezeti költségek internalizálására, és ezáltal a fenntartható vízhasználat kialakítására a legmegfelelőbbek a gazdasági ösztönző eszközök, hiszen a hatékony víz- és csatornadíjak a keresletre hatva fejtik ki hatásukat. A nem hatékony vízhasználat társadalmi veszteséget okoz, s a vízhasználatból eredő externáliák internalizálása bizonyítottan nem csak környezeti, hanem gazdasági és társadalmi szempontból is előnyös. Fontos ugyanakkor szem előtt tartani, hogy a víz árazása nem az egyetlen gazdaságpolitikai eszköz a költség-és környezethatékony vízhasználatra-ösztönzésre, a környezetvédelmi és vízügyi szabályozást nem lehet teljesen kiváltani gazdasági eszközökkel. A víz- és csatornadíjaknak összhangban kell állniuk a gazdaságpolitikai szabályozórendszer többi elemével.

TÁRSADALMI SZEMPONTOK

A víz-és csatornadíjak szabályozásának alapvető társadalmi célja, hogy a víz, mint alapvető biológiai létszükségletként jelentkező elem mindenkinek a rendelkezésére álljon a megfelelő mennyiségben és minőségben, azaz hogy a vízhez való hozzáférés mindenki számára biztosított

¹ Maximált árak, ársapka, bechmarking, költségbecslés, profitmaximálás, inflációkövetés, stb.

legyen. A víz- és csatornadíjaknak a társadalmi újraelosztásban is lehet szerepe. Az alacsony jövedelműek olcsón hozzáférése a vízhez például progresszív díjakkal, a magas vízfogyasztás szankcionálása, vagy a fogyasztói csoportok közötti árdifferenciálás révén finanszírozható.

SZEMPONTOK EGY MEGFELELŐ DÍJRENDSZER KIALAKÍTÁSÁHOZ

A víz árazása rendkívül fontos a fenntartható fejlődés szempontjából, hiszen a víz ára jelzi a fogyasztóknak a víz értékét, és ösztönöz ezáltal takarékosabb, hatékonyabb, környezettudatosabb vízhasználatra. A vízdíjnak egyértelmű jelzésnek kell lennie a fogyasztók számára a vízhasználatához kapcsolódó társadalmi elvárásokról. A legtöbb fogyasztó nincs tisztában azzal, hogy a pénzügyi költségek csak egy részét képezik a vízhasználat költségeinek. Fontos, hogy a fogyasztók tisztában legyenek a víz tényleges árával, azaz tudják, mit és miért fizetnek, milyen költségeket tartalmaz a díj. A víz- és csatornadíjaknak akkor van ösztönző ereje, ha az az elfogyasztott mennyiséghez igazodik. A vízszámla fontos eleme lehet a környezeti nevelésnek. A vízszámla összetételét pontosan el kell magyarázni minden fogyasztónak például a számlával elküldött információs anyagban vagy lakossági fórumokon. A cél a fogyasztók költségtudatosságán keresztül környezet-tudatosabbá, víztakarékosabbá tétele, azaz a fogyasztói magatartás befolyásolása.

A fogyasztó tudatosság növelése érdekében is ösztönözni kell mérőórákat felszerelését. Támogatni kell a víztakarékos berendezések felszerelését, víztakarékosságot célul kitűző beruházásokat. Nagy szerephez kell jutnia a szennyezés-megelőzésnek, a szennyvíz újrafelhasználását lehetővé tevő rendszerek támogatásának.

A hatékonyan kialakított vízdíjak ösztönzőleg hatnak a környezetszennyezés mérséklésére, biztosítják a vízforrások fenntarthatóságát, a vízhasználat hatékonyságát, valamint a víz hatékony elosztását a felhasználók között. Ezáltal megfelelőbben méretezhető a víz- és csatornaszolgáltatás infrastruktúrája, azaz költséghatékonyabbá válik a vízszolgáltatás. A takarékosabb vízhasználat révén csökkenthető a vízszolgáltatók kapacitása, illetve szükségtelemmé válhatnak beruházások. Egy hatékony díjrendszer megfelelő pénzügyi erőforrást biztosít az infrastruktúra fenntartásához és fejlesztéséhez, valamint a környezet védelméhez is.

Az EU Víz Keretirányelvében is érvényesülő, és a fenntartható fejlődést biztosító „szennyező, illetve a felhasználó fizet elv” alapján a vízdíjaknak tartalmazniuk kell a vízhasználattal járó **összes költséget**, beleértve az externális költségeket is, amitől csak szociális szempontok alapján szabad eltérni:²

A vízszolgáltatás **pénzügyi** költségeit, ami magában foglalja a működtetés, a fenntartás és az infrastrukturális beruházásokhoz szükséges hitelek tőkeköltségeit, beleértve az adminisztráció költségeit is.

A vízszolgáltatás **környezeti** költségeit, azaz a vízhasználat által az ökoszisztémának okozott károk költségeit.

A vízszolgáltatás **„erőforrás”, illetve társadalmi** költségeit is tükröznie kell a vízdíjnak, ami a víz, mint erőforrás természetes újraképződési ütemét meghaladó kitermelés miatt vízhez nem jutó potenciális vízhasználók elszalasztott lehetőségeinek költségeit jelenti.

² Eva Roth, Water pricing in the EU, EEB, Brussels, 2001.

A jó árrendszer a keresletre kifejtett hatása révén éri el célját. A vízhasználat mennyisége akkor ideális, ha a víz használatából származó határhaszon megegyezik a víz előállításának gazdasági, környezetvédelmi és erőforrás-határkölségével. A kereslet, a kínálat, a költségek, a profitok ismeretében lehet elvileg jól meghatározni az árakat. Meg kell becsülni a kereslet és a kínálat ár rugalmasságát, a szennyezésselhárítás költségeinek rugalmasságát.³ A határkölségeket és víz keresletének rugalmasságát azonban a gyakorlatban nagyon nehéz pontosan kalkulálni, bár – elsősorban az angolszász országokban – vannak erre irányuló próbálkozások.

A fentiek figyelembevételével az eltérő fenntartási, üzemeltetési és tőkekölségek valamint fogyasztási szokások miatt az lenne logikus, hogy időben – akár nap- vagy évszakonként – és/vagy földrajzi zónák szerint is változzon a víz- és csatornaszolgáltatás ára. A napszakonkénti fogyasztás mérése rendkívül nehezen és költségesen lenne megoldható technikailag, nem is nagyon alkalmazzák sehol a lakossági díjrendszerekben.⁴ A földrajzi zónák szerinti árkülönbségek ugyanakkor sérthetik az esélyegyenlőséget, és a társadalmi egyenlőség alapelvét.

A víz- és csatornadíjak rendszere hatással lehet egy régió vagy akár egy ország versenyképességére is, azonban ez ritkán jelent problémát, hiszen azok a nagy ipari és mezőgazdasági fogyasztók, akiknek költségei között jelentős súllyal szerepelnek a vízdíjak, általában saját vízkivételi lehetőséggel rendelkeznek vagy külön szerződést kötnek a szolgáltatókkal. A vállalkozások esetében nem kell figyelembe venni szociális szempontokat, esetükben az összes költséget figyelembevevő költségalapú árazást célszerű megvalósítani, hacsak nem akarjuk velük finanszírozni az alacsonyabb szociális tarifákat. A támogatásokat és a különböző fogyasztói csoportok közötti keresztfinanszírozást vissza kell szorítani, illetve átláthatóvá tenni. Koherens és átlátható rendszert kell kialakítani, amely mindenki számára egyértelműen kalkulálhatóvá teszi a díjakat.

A három fő vízfelhasználó csoport közül a háztartások kell, hogy a legnagyobb súllyal szerepeljenek egy díjrendszer kialakítása során. Az ipari felhasználók vagy saját vízforrással, és gyakran saját víztisztítómuvel rendelkeznek, illetve nagyfogyasztóként külön szerződést kötnek a szolgáltatókkal. A mezőgazdaság is általában saját forrásból biztosítja az öntözéshez szükséges vízmennyiséget, a csatornadíjak pedig értelemszerűen nem vonatkoznak rájuk.

Összefoglalva egy hatékony díjrendszer jellemzőit: környezethatékony vízhasználatra ösztönöz; fedezi a vízszolgáltatás pénzügyi költségeit; mindenki számára biztosítja az alapszükséglet vízhez való hozzáférést; átlátható.

DÍJRENDSZEREK JELLEMZŐI

A minden fogyasztó számára egyforma vagy a fogyasztó valamely jellegzetességétől függő, fogyasztástól független **átalánydíjas** rendszer nem ösztönöz hatékony vízhasználatra, és társadalmilag sem igazságos.

A csak a fogyasztástól függő **egytenyezős** díjrendszer kiszolgáltatottá teszi a szolgáltatókat, amelyek bevétele kizárólag a szolgáltatott víz jelentős és kiszámíthatatlan ingadozásnak kitett mennyiségétől függ. Az egytenyezős díjrendszer nem biztosít állandó fedezetet a víz- és csatornaszolgáltatás költségeinek jelentős részét (kb 70%-t) kitevő fix költségekre. Nem ösztönöz fenntartható fogyasztásra, mert nem bünteti a túlzott vízfogyasztást.

³ Vízkereslet ár rugalmassága különféle becslések alapján: -0,1 és -0,2 között van (forrás: OECD)

⁴ Évszakonként eltérő díjakkal is kizárólag az Egyesült Államokban találkozhatunk.

A számos országban alkalmazott **kéttényezős díjrendszer** csökkenti a szolgáltatók kockázatát, egyenletesebb teherviselést tesz lehetővé, mint a csak fogyasztástól függő egytényezős rendszer, ugyanakkor hátrányosan érinti az átlagnál kevesebbet fogyasztókat, ami társadalmilag nem méltányos, és nagy mennyiségű fogyasztásra ösztönöz, ami a fenntarthatóság szempontjából elfogadhatatlan.

Egyre több országban alkalmaznak egy **fix és egy fogyasztástól függő progresszívan növekvő blokkokból álló** többlépcsős rendszert. Egy ilyen díjrendszer egyszerre biztosítja a társadalmi igazságosságot és a környezeti fenntarthatóságot, hiszen az alapszükségletek olcsón rendelkezésre állnak, ugyanakkor a nagy vízfogyasztáshoz kapcsolódó magas árak a túlzott mértékű fogyasztás csökkentésére ösztönöznek, valamint megteremtik a pénzügyi alapokat a beruházások, illetve az alacsonyabb árú kisebb vízfogyasztás finanszírozáshoz. Egy ilyen díjrendszer hatékonyan biztosítja a környezetvédelmi és társadalmi célok elérését, valamint a víz- és csatornaszolgáltatók pénzügyi stabilitását. Az első blokk ára a legtöbb esetben jóval a hosszútávú határkölség alatt, a második és a további blokkok díja – az olcsó kisfogyasztást kompenzálандó és a magas vízfogyasztást szankcionálандó – a felett vannak. Az átlag fogyasztás feletti víz tekinthető luxusterméknek, ami semmiképpen sem támogatandó, ahogy a jelenlegi rendszer teszi. Sok helyen szociális tarifának is nevezik a progresszív, sávós díjrendszert, hiszen az valamiféle jövedelem-újraelosztást, társadalmi redisztribúciót is magában foglal.

Amennyiben a szociális célok érdekében a rendelkezésre álláson túl, bizonyos **minimális mennyiségű fogyasztást is tartalmaz az alapidj**⁵, az alacsony jövedelmű fogyasztók számára biztosítható az alapszükségletként jelentkező vízmennyiséghez való ingyenes hozzáférés. A nagy létszámú háztartások és a mellékvízmérős társasházak esetében azonban ez a rendszer is torzításhoz, társadalmi igazságtalansághoz vezet, amire megoldást jelent, ha az alapidjba foglalt ingyen fogyasztást nem háztartásonként, hanem az egy mérőhely bejelentett személyenként számolják.⁶ Ez megoldást jelent a részben alapjogként jelentkező alapvető vízszükséglethez való jog biztosítására.

Az alapidj számos OECD országban, illetve hazai önkormányzatnál függ a fogyasztásmérő teljesítményétől, átmérőjétől. Ezt a megoldást kiválthatja a növekvő sávós rendszer, hiszen a nagy mérőátmérővel rendelkező fogyasztók általában többet is fogyasztanak, ami jelentkezik a magasabb vízárakban. A nagy átmérővel rendelkező fogyasztók aránya az összes fogyasztóhoz képest elenyésző, elsősorban közületi fogyasztókról van szó. Egy egységes rendszer viszont jóval egyszerűbb és mindenki számára átláthatóbb.

Mivel a területi differenciálás az esélyegyenlőség elvét sértheti, ezért adott esetben országosan egységes, keresztfinanszírozásra alapuló díjrendszer bevezetése is indokolt lehet.

⁵ Japán számos nagyvárosában ilyen rendszer működik.

⁶ Flandriában vezettek be nemrégiben egy ilyen rendszert: évente 15m³ (napi ~41 liter/fő) vizet ingyen juttatnak minden személynek.

KÜLFÖLDI ÉS HAZAI TAPASZTALATOK

Az Európai Unióban a víz- és csatornadíjak szabályozása tagállami hatáskörben van, azonban létezik egy Víz Keretirányelv⁷, amely meghatározza a vízdíjak kialakítása során figyelembeveendő főbb szempontokat. Az Európai Unió minden tagállamában szabályozzák a víz- és csatornadíjakat, azonban a legkülönbözőbb árszabályozási megoldásokkal találkozhatunk. A szabályozó kiléte is változatos képet mutat, egyaránt találkozhatunk központi állami, regionális, és helyi önkormányzati szintű szabályozással. Az alkalmazott díjstruktúrák is változatos képet mutatnak. Megfigyelhető azonban, hogy újabban egyre több helyen térnek át többletényezős vízdíjak alkalmazására, amely általában tartalmaz egy fix és egy – gyakran progresszív elemeket tartalmazó – mennyiségtől függő részt. Az alapidj lehet egységes vagy függhet az ingatlan méretétől, értékétől, a mérőóra áteresztőképességétől, a közös vízmérőt használó fogyasztók számától, stb., a mennyiségtől függő rész pedig hol egységes, hogy különböző díjú sávokat tartalmaz. Találkozhatunk átalánydíjas és egytényezős díjrendszerrel is, sőt van olyan ország⁸, ahol a víz- és csatornaszolgáltatást a központi adókból finanszírozzák. Az OECD országok legtöbbszörben is többletényezős vízdíjakat alkalmaznak, gyakran sávós blokktarifa-rendszerrel kombinálva.⁹ A vízdíjak a legtöbb esetben kompenzációs elemeket is tartalmaznak a társadalmi igazságosság jegyében.

Mivel a legtöbb országban eltérő módszerrel kalkulálják a víz- és csatornadíjakat, és azoknak gyakran eltérő a tartalmuk is, nehéz köztük az összehasonlítás, így benchmarking segítségével nem sok derül ki a komparatív árákról.¹⁰ A magyarországi víz- és csatornadíjak a mindenesetre a legolcsóbbak közé tartoznak az OECD országokban.¹¹

Az utóbbi években megfigyelhető tendencia szerint a hatóságok egyre kifinomultabb eszközökkel igyekeznek szabályozni a víz keresletét. A fogyasztástól független átalánydíjas árképzés visszaszorulóban van. Egyre több helyen kezdenek alkalmazni a fogyasztástól független alapidjat sávonként növekvő díjakkal kombináló blokktarifa-rendszereket¹², amelyek lehetővé teszik szociálisan rászoruló rétegek vízfogyasztásának támogatását.¹³

⁷ „Water Framework Directive” (2000/60/EK)

⁸ Írország.

⁹ Household water pricing in OECD countries, OECD, 1999.

¹⁰ Pricing policies for enhancing the sustainability of water resources, EU COM(2000) 477 final

¹¹ Davy, Theirry, Strosser, Pierre, Le prix de l'eau en Europe, www.worldbank.org.

¹² Ilyen díjrendszert először Barcelonában vezettek be a '80-as években, és azóta is sikerrel működik.

¹³ Flandriában például személyenként évi 15 m³ (napi 41 liter) víz fogyasztása ingyen van.

A HAZAI HELYZET

Magyarországon a '90-es években az víz- és csatornaszolgáltatók egy része önkormányzati tulajdonba került, a regionális vízszolgáltatók viszont állami tulajdonban maradtak¹⁴. Az ivóvíz-szolgáltatási kötelezettség azonban minden esetben a települési önkormányzatok feladata. Magyarországon az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXII. törvényben foglaltak szerint az önkormányzati tulajdonú víziközművek esetében az árszabályozó hatóság a települési önkormányzat képviselőtestülete, az állami tulajdonú vízműből szolgáltatott ivóvízért és az állami tulajdonú közüzemű csatornamű használatáért fizetendő díjakat pedig a környezetvédelmi és vízügyi miniszter állapítja meg. A szolgáltatási díj legmagasabb hatósági árat jelent, azaz attól felfelé nem, csak lefelé térhet el a szolgáltató.

2005. január 1.-től kezdődően az állami tulajdonú regionális vízművek a korábban alkalmazott egytényezős díjakról áttértek a kéttényezős díjak alkalmazására. A jelenleg hatályos, évente módosításra kerülő 47/1999. KHVM rendelet alapján kéttényezős vízdíjak vannak érvényben.

Magyarországon számos önkormányzat is évek óta kéttényezős rendszert használ. A 96 önkormányzati tulajdonú vízszolgáltató közül 25 szervezet alkalmaz kéttényezős vízdíjat. A 93 csatornaszolgáltató közül 11 használ kéttényezős csatornadíjat.¹⁵ Az elmúlt években tapasztalható tendencia alapján egyre több önkormányzat áll át a kéttényezős víz- és csatornadíj alkalmazására. Az átállás során és után a legtöbb esetben semmilyen jelentős probléma nem merült fel, a hazai és nemzetközi tapasztalatok alapján a kéttényezős rendszer bevezetésével a fogyasztói szokások, és az értékesített víz mennyisége nem változtak jelentősen.

A Magyarországon jelenleg a legtöbb szolgáltató által alkalmazott egytényezős rendszer, mint fentebb szó volt róla nem fedezi a víz- és csatornaszolgáltatás összes ráfordításának hozzávetőleg 70%-t kitevő állandó költségeket, így nem felel meg a „felhasználó fizet” vagy másképp a szolgáltatással arányos ellenérték elvének, hiszen a rendelkezésre állás is egyfajta szolgáltatás. Az egytényezős díjrendszer nem ösztönöz a fenntartható vízhasználatra.

Indokolt ezért a díjrendszer korszerűsítése, az áttérés a fenntarthatóságot és a társadalmi igazságosságot biztosító többletényezős – fix és növekvő mértékű, fogyasztástól függő blokktarifákat tartalmazó – vízdíjak alkalmazására.

A többletcsős vízdíjak bevezetésének jogi akadálya nincs, hiszen az Alkotmánybíróság egy határozatában kifejtette, hogy „az Ártv.-nek a hatósági ár megállapítására vonatkozó szabályai nem írják elő sem az egytényezős ármegállapítás, de a többletényezős (alapidíjra és a szolgáltatás mennyiségéhez akár differenciáltan is igazodó díjra osztott) ármegállapítás kötelezettségét sem”.¹⁶ A többletényezős vízdíjak bevezetésének műszaki akadályai nem ismeretesek, hiszen az a legtöbb esetben csak a számlázási rendszer átállítását igényli.

¹⁴ A tulajdoni és működési viszonyokról jó áttekintést nyújt a 314. sz. Ász jelentés a helyi önkormányzatok közüzemi víz- és csatornaszolgáltatási feladatainak és az ehhez kapcsolódó lakossági díjtámogatási rendszer működésének vizsgálatáról.

¹⁵ Forrás: www.vcsoszs.hu

¹⁶ 1108/H/1995 AB határozat. A többletényezős vízdíjak alkotmányosságát mondja ki a 2/B/1998 AB határozat is.

A lehető legtöbb szempontból ideális díjrendszer egy csekély mennyiségű ingyenes fogyasztást tartalmazó az alapdíjból, és sávós fogyasztás szerint fizetendő progresszív díjakból¹⁷ állna.

Az árak alakulásában Magyarországon jelentős szerep jut az állami díjtámogatási rendszernek, amelynek célja, hogy ne engedje elszaladni a díjakat a kedvezőtlen adottságú területeken. A díjtámogatási rendszernek köszönhetően a víz- és csatornadíjak az országban sehol nem haladnak meg egy bizonyos évről-évre meghatározott küszöbértéket, hiszen az annál magasabb ráfordításokat az állam kompenzálja. E támogatási forma azonban számos vélemény szerint nem teljesen EU-konform, így az a jövőben jelentős reformra szorul. A támogatások megítélése során a jövőben valószínűleg egyre nagyobb szerep fog jutni a szociális szempontoknak, az alanyi jogon járó támogatások rovására.

¹⁷ Barcelonában közel két évtizede működik egy hasonló díjrendszer, sikerrel. Hasonló díjrendszer működik Olasz-, Görög-, Törökország, Portugália, Japán és Korea sok városában.

I. MELLÉKLET

Néhány adat:

A magyarországi átlagos vízfogyasztás 2004.-ben 102 liter/nap/fő, ~10m³/fogyasztási hely/hó.

Az OECD országok átlagos vízfogyasztása ~200 liter/nap/fő.

Az OECD országokban a fix és változó díj aránya átlagosan 1/4.

Az alapvető biológiai vízigény 40 liter/nap/fő.

Magyarországon egy vízóra-bekötésre átlag 3 ember jut.

A „büntetőtarifa” Zürichben napi 1000 liternél, Athénban és Szalonikiben 667 liter liternél, a koreai Teguban 333 liter naponkénti vízfogyasztásnál kezdődik.

II. MELLÉKLET

